UNIVERSITETETS
OLDSAKSAMLING
FREDERIKS GATE 3
0164 OSLO 1

Gårds/bruksnavn Roligheten av Bommestad	
G.nr./br.nr. 2034/10	
Kommune Larvik	Fylke Vestfold
Sogn	Prestegjeld Hedrum
Eier/bruker, adr. Johan Hesalbø 3270 Larvik	
Gjelder: Utgravning av steinaldersboplasser	
Flyfoto	Kartref. 1813 III CH 026-5-3
Innber./rapport/reg. ved: Lil Gustafson	Dato 30.11.1995

e.s.trykk-Oslo

ROLIGHETEN AV BOMMESTAD, GNR. 2034 BNR. 10, LARVIK KOMMUNE, VESTFOLD

Rapport om utgravning av steinalderboplasser
Lil Gustafson

BAKGRUNN

I forbindelse med planer om utvidelse av et grustak ble det foretatt registrering i 1991 ved Vestfold fylkeskommune. Det ble gjort funn fra steinalderen i flere prøvestikk, jfr. rapport ved Are Pettersen og Pia Brandsnes datert 7. januar 1992. Det er tidligere levert flere steinalderfunn fra området.

Deler av området ble frigitt og en utgravning ble bekostet av grunneier Johan Husabø.

UTGRAVNINGEN

Utgravningen ble gjennomført 27.6-3.7 1993. Deltakere var Lil Gustafson (leder) og Knut Paasche. I tillegg deltok interesserte lokalpersoner noe av tiden: Svanhild Gundersen og Dag Ivar Gundersen, som også har levert steinalderfunn.

Været var tørt og varmt, all masse ble tørrsoldet i sold med 3 mm maskevidde.

Med den begrensete tid vi hadde til rådighet var formålet å grave ut et materiale som var antatt å være representativt for boplassene. Om funnene virkelig er representative er vanskelig å vurdere siden så liten del av hver boplassflate ble gravet.

Utgravningene ble foretatt i to områder innenfor område B hvor det var gjort funn i prøvestikk (jfr. kart fra registreringsrapporten): disse kalles **Område B 1** (prøvestikk 11 og 12) og **Område B 2** (prøvestikk 6). I tillegg var det gjort funn i prøvestikk 8, som kalles **Område B 3**. Her ble det samlet inn en del overflatefunn, men siden det var svært omrotet her, ble dette området ikke prioritert for utgraving.

Dessuten ble det gravet i et område hvor Svanhild Gundersen hadde funnet flint i grusflekker. Området ligger i skråningen vest for prøvestikk 10 og kalles **Område B 4**. Her grov Svanhild Gundersen og Dag Ivar Gundersen ca. 1 m2.

Svanhild og Dag Ivar Gundersen har over lengre tid samlet opp flint i sørskråningen av grustaket nedenfor B 3. Dette kalles **Område B 5**. Løsfunn av mulig økseemne av bergart og keramikkbiter henholdsvis i skogkanten og i åkeren sør for grustaket kalles **B 6** og **B 7**.

OMRÅDE B 1 (plantegning 1)

Området er en flate mot kanten av grustaket, 47 m o.h. I øst skrår terrenget oppover, i de andre retninger skrår det nedover.

Det ble lagt ut et målesystem hvor x øker mot SV og y øker mot SØ. Det ble gravet ut 6 m2 som inkluderte de to prøvestikkene. Ut fra topografiske forhold vurderes potensielt boområde å være ca. 150 m2, dvs. at ca. 4% av arealet er gravet ut.

I området er det podsollprofil. Det var ikke funn i torva og utvaskingslaget, funnene lå i anrikningslaget, og noen steder ned i strandgrus (?). Det ble gravet i ca. 10 cm tykke lag, noen steder tykkere, til det var slutt på funnene. Forsøk på å grave stratigrafisk strandet da stratigrafien varierte innenfor m2-rutene.

De fleste funn ble gjort i anrikningslaget. Noen steder fortsatte funnene ned i grus med vannrullet stein, som kan være gammel strand, og et sted kom vi ned på finsand, som kan være gammel havbunn.

Funnfordelingen i lagene har neppe kronologisk betydning. Funnen kan være fordelt vertikalt ved frostbevegelser og/eller tråkk på boplassen.

Enkelte større stein ser ut til å være plassert av mennesker, siden det var funn under. Innenfor den tid vi hadde til rådighet var det ikke mulighet for å grave i større flater for å finne evt. konstruksjoner.

Det meste av funnene er av grå flint (en del kan trolig betegnes som chert), det er noen få funn av bergkrystall, og noen avslag av bergart. Bergartsavslagene er noe usikre. Kanskje har de sammenheng med økseproduksjon? Det er tidligere funnet nøstvetøkser i området.

Av flintfunnene er det meste avslag. Disse er delt i mikro:10 cm eller mindre, medio: 10-30 cm og makro: større enn 30 cm. De aller fleste avslag er mindre enn 30 cm. Det ble funnet svært få redskaper, noen få biter med retusj, som muligens er ødelagte redskap. Dessuten ble det funnet noen små kjerner, bl.a. bipolare. Det var tydlig frostsprengning på noen av funnene, og noen var brent.

Beskrivelse av de enkelte m2-ruter:

1x 9y (inkluderer prøvestikk 12)

10-15 cm torv med grå sand (utvaskingslag)
15 cm rødbrun sandblandet jord (anrikningslag)

30 cm under overflaten var en del større stein (20-40 cm)
Bunnen var 30-35 cm under overflaten
Foruten flintfunnene var det to brudd av skjørbrent stein

Dette var første rute som ble gravet, og alt ble gravet i ett lag.

2x 10y

Samme stratigrafi
Lag 1: 10-20 cm
Lag 2: 20 cm til bunn som var 30-40 cm under overflaten

4x 11 y

torv+ utvaskingslag
Lag 1: Her var i en del av ruten 10-20 cm mørk jord med kullbiter, som ble gravet for seg. Her var noen få flintbiter som ikke sikkert har sammenheng med kullet. Kullet kan være en brent rot.
Lag 2: 20 cm til bunnen, 35-45 cm under overflaten

5x 10y

Denne ruten ble prøvd gravet stratigrafisk
Lag 1: 0-10 cm: torv + utvaskingslag (noen få funn kan tilhøre anrikningslaget under)
Lag 2: 10-30 cm: rødbrun jord, anrikningslag
Lag 2 b: 30-35 cm: mer steinete jord i anrikningslaget, vannrullete nevestore stein, noe koksteinsbrudd
Lag 3: 35-50 cm under overfl.: grus med vannrullet stein, strand? slutt på funn ca. 40 cm under overflaten

En stein, 30 cm st. mål, sto på grensen mot 6 x (jfr. skisse), toppen var 10 cm u. overflaten, bunnen 45-50 cm under overflaten i strandgrusen.

6x 10y

10-15 cm torv/utvaskingslag
35 cm rødbrun sandholdig jord, anrikningslag, litt kull 24 cm under overflaten
ca. 50 cm under overflaten var det 15-20 cm brun sandblandet jord med vannrullet småstein, strand?
herunder var der lys grå finsand, havbunn?

Lag 1: 10-20 cm under overflaten, ned i anrikningslaget
Lag 2: 20-40 cm under overflaten, anrikningslag (funnene i lag 1 og 2 slått sammen)
Lag 3: overgangen til grus med vannrullet småstein, ca. 10 cm
Lag 4: 10 cm strandgrus, 50-60 cm under overflaten, under var det finsand, også med funn. Bunnen 70-90 cm u. overflaten.

I lag 3 lå en stein 50x35 cm, 20 cm tykk. Under denne var det flintfunn og noen brente bein. Steinen er derfor sannsynligvis plassert der av mennesker.

Foruten flintfunn var det brudd av skjørbrent stein, noe kull

7x 10y

Små-kullbiter ble observert i overgang utvaskingslag/anrikningslag, sannsynligvis yngre enn steinalderfunnene
I ruta var en del stein.
Lag 1: 10-20 cm
Lag 2: 20-35 cm
Lag 3: 35-40/45 cm under overflaten

OMRÅDE B 2 (plantegning 1)

Området er en flate ved kanten av grustaket, 56 m o.h., øst for område B 1. Mot øst skrår terrenget oppover, ellers skrår det nedover. Mot grustakets kant var de ytterste 8 m avtorvet med maskin. Flaten er ikke klart avgrenset, og det ligger en del større steinblokker her. For å avgrense boflaten ble det tatt prøvestikk. Noen av disse var uten funn, 3 med funn, ett ble utvidet som rute 1x9y, de to andre kalles A og B. Ut fra dette vurderes boflaten å være ca. 30-50 m2. Det ble gravet 4 m2, altså ca. 10 % .

Det ble lagt ut et målesystem med x økende mot S og y økende mot Ø.

Her var den samme podsollprofil som i område B 1, men vi kom ikke ned på strandgrus med finsand. Anrikningslaget her var mer grusete.

2x 5y (inkluderer prøvestikk 6)
En del stein opptil 50 cm. st. mål rett under torva. Det ble gravet 50 cm ned mellom steinene med noen få funn.

5x 6y (inkl. prøvestikk 6)
En del større stein 30-40 cm i nordre del av ruta, ellers grov grus. Grov 20 cm ned, nesten uten funn.

3x 9y
Funnene ble gjort i overkant av anrikningslaget og 10 cm ned, til 20 cm under overflaten, Her er en del større stein, 10-20 cm. Funnene fortsetter til 40 cm under overflaten.
Muligens er selve boplassflaten i overkant av grus/steinlaget, men ved tråkk og frostbevegelse er funn havnet dypere ned.

1x 9y

Ruta ble gravd for å finne fortsettelsen på steinlaget i 3x 9y, men det var ikke til stede her. Her var det 5 cm torv, 15 cm utvaskningslag og herunder rødbrun grus/anrikningslag. Skillet mellom lag 1 og lag 2 ble satt ved et tilfeldig nivå, c. 25 cm u. overflaten. De ble gjort funn ned til 50-60 cm, men svært lite i den nedre del.

OMRÅDE B 4

I en lett skrånende flate vest for prøvestikk 10, ca. 50 m. o.h., fant Svanhild Gundersen flint i åpne grusflekker. Her ble gravet ca. 1 m2 av henne og Dag Ivar Gundersen.

Foruten mye flintfunn ble det her funnet nøtteskall og brente bein.

SAMMENDRAG

Det er et stort funnmateriale som er fremkommet i grustaket, ikke minst takket være Svanhild og Dag Ivar Gundersens innsamlinger. Hele grustakflaten har vært benyttet av steinalderfangstfolk. I undersøkelsesområdet har vi avgrenset 4 mindre lokaliteter, men prøvstikk viser at det er flere spor etter steinalderfolk innover flaten mot nord.

Funnene ligger 45-50 m over havet. Om havet har stått ca. 45 m over dagens nivå, har boplassområdet vært en liten odde i en bukt. Om man antar at boplassene har ligget nær stranden, er de ca. 7000 år gamle og tilhører «Nøstvetkulturen». Funnene er typiske og bekrefter antagelsen.

Det er funnet en del små «bipolare kjerner» og en «amboltstein» som har vært underlag for kjernene når det ble slått avslag, men svært få tildannete redskaper. Små mikroflekker kan ha vært brukt som egg satt inn i skaft av bein eller tre. Den største andel av funnene er avslag, men noen av disse kan ved nærmere studium vise seg å ha vært brukt som redskap.

Det store antall avslag indikerer at lokalitetene hovedsaklig var produksjonssteder, folkene har produsert redskap av flint og bergarter som kan være brukt andre steder. Det er benyttet ulike typer bergarter, mest diabas. Det er interessant at det er funnet avslag av rombeporfyr. Uferdige økseemner viser at det er produsert økser av bergart. Bergartene kan også ha vært brukt til andre redskap.

Funn av hasselnøttskall viser at folkene har oppholdt seg i området på høstparten, men det utelukker ikke at de også kan ha vært her til andre årstider. Beliggenheten skulle tilsi at de har utnyttet havets ressurser.

FUNNLISTE (A 93/116)

OMRÅDE B 1

1 x 9y

flint:
1 bipolar kjerne
16 avslag, mikro
48 avslag, medio

bergkrystall:
1 flekke

bergart:
4 avslag, medio

2x 10y

lag 1
flint:
6 avslag, mikro
25 avslag, medio

bergart:
3 avslag, medio

lag 2
flint:
3 bipolare kjerner
1 avslag, mikro
18 avslag, medio
1 avslag, makro

bergart:
4 avslag, medio

4 x 11 y

lag 1
flint:
2 fragmenter av bipolare kjerner
7 avslag, mikro
96 avslag, medio

bergart:
10 avslag, mikro/medio

Kull: 10-25 cm under overflaten, har neppe sammenheng med steinalderbopalssen

Lag 2
flint:

5 avslag, mikro
23 avslag, medio

bergart:
3 avslag, medio

5x 10y

Lag 1
flint:
4 avslag, mikro
1 avslag, medio

bergkrystall:
1 avslag, medio

Lag 2
flint:
30 avslag, mikro
48 avslag, medio
2 avslag, makro

bergart:
8 avslag, medio
1 avslag, makro

Lag 2 b
flint:
2 bipolare kjerner
1 flekke, 1 mikroflekke
10 avslag, mikro
33 avslag, medio

bergart:
7 avslag, medio/makro

Lag 3
flint:
1 avslag, mikro
5 avslag, medio

bergart:
1 avslag, makro

6x 10 y

lag 2
flint:
4 bipolare kjerner
2 mikroflekker
37 avslag, mikro
55 avslag, medio
3 avslag, makro

bergart:
5 avslag, medio/makro
1 del av mulig slipeplate av sandstein, st. mål 9 cm

kull, 24 cm under overflaten, i anrikningslaget

lag 3
flint:
1 flekkefragment med retusj
3 bipolare kjerner
1 mikroflekke
8 avslag, mikro
69 avslag, medio

bergart:
4 avslag, makro
1 del av mulig slipeplate, st.mål 11,5 cm
brente bein

Lag 3, under stein
flint:
6 avslag, mikro
12 avslag, medio

lag 4
flint:
fragment av 1 mikroflekke og 1 flekke
1 bipolar kjerne
1 kjernefragment
13 avslag, mikro
39 avslag, medio
1 avslag, makro

bergart:
2 avslag, medio

brent bein

Ved rensing av profil:
flint:
8 avslag, medio
1 avslag, makro

7x 10 y

Lag 1+ 2
flint:

10 avslag, mikro
24 avslag, medio

bergart:

8 avslag, medio/makro

Lag 3
flint:
18 avslag, mikro
16 avslag, medio

bergart:
1 avslag, makro

KATALOG:
a) 16 bipolare kjerner av flint
b) 1 flekkefragment med retusj, av flint, l.1,2 cm
c) 2 flekkefragmenter og 5 mikroflekker, delvis fragmenter, av flint
d) 700 avslag av flint
e) 2 deler av mulig slipeplate av bergart, st. mål 9 og 11,5 cm
f) 1 flekke og 1 avslag av bergkrystall
g) 62 avslag av bergart, mest av diabas, noen få av rombeporfyr, ellers uidentifisert bergart, noen usikre
h) brente bein
i) kull
j) liten rund stein, vannrullet, diam. 2,6 cm

OMRÅDE B 2

1 x 9 y

lag 1
flint:
8 mikroflekkefragmenter
4 flekkefragmenter
106 avslag, mikro
78 avslag, medio
1 avslag, makro

lag 2
flint:
8 mikroflekkefragmenter
89 avslag, mikro
120 avslag, medio
1 avslag, makro

1 oval vannrullet stein av bergart med et arr etter avslag og spor etter knakking, l. 12 cm

1 liten rund vannrullet stein

2x 5y

1 bipolar kjerne
3 mikroflekkefragmenter

43 avslag, mikro
37 avslag, medio

5x 6y

flint:
1 avslag, mikro

3x 9y

flint:
1 fragment av ryggflekke
1 bipolar kjerne
1 flekkefragment, 4 mikroflekkefragmenter
32 avslag, mikro
78 avslag, medio
3 avslag, makro

bergkrystall:
1 avslag, medio

bergart:
6 avslag, medio/makro

KATALOG
a) 2 bipolare kjerner av flint
b) 1 fragment av ryggflekke av flint
c) 23 mikroflekkefragmenter og 5 flekkefragmenter av flint
d) 591 avslag av flint
e) 1 avslag av bergkrystall
f) 6 avslag av bergart
g) 1 amboltstein av bergart, med et arr etter avslag og spor etter knakking, l. 12 cm
h) 1 liten vannrullet rund stein, d. 1,5 cm

OMRÅDE B 3 (ved prøvestikk 8)

Ved prøvestikk 8:
Flint: 1 avslag, medio

øst for prøvestikk 8:
flint:
1 flekkeframent
3 avslag, medio
2 avslag, mikro

bergart:
1 tilhugget økseemne av diabas, brukket , l.9 cm

vest for prøvestikk 8:
flint:
13 avslag, medio
2 avslag, mikro

bergart:
1 mulig økseemne av bergart, l. 10.5 cm

KATALOG
a) 1 flekkefragment av flint
b) 21 avslag av flint
c) 1 økseemne av diabas, brukket, 1.9 cm, 1 mulig økseemne av bergart, l. 10,5 cm

OMRÅDE B 4

1 m2 gravet

a) bor av flint, l. 2 cm
b) stykke med skrå enderetusj av flint, l. 2,7 cm
c) 3 stykker med retusj av flint, st.mål 1,9-4,2 cm
d) 6 mikroflekkefragmenter av flint
e) 4 flekker/flekkefragmenter av flint
f) 1 flersidig kjerne med plattform av flint
g) 4 bipolare kjerner av flint
h) 240 avslag/mikro, flint, -10 mm
i) 477 avslag/medio, flint, 10-30 mm
j) 15 avslag/makro, flint, 30 mm-
k) 15 avslag av bergart (?), 8-25 mm
l) nøtteskall, kull, brente bein

oppsamlet i grusflekker v. Svanhild Gundersen:
m) 2 kjernefragmenter av flint, st.mål 2 og 2,9 cm.
n) 1 mikroflekke og 2 flekkefragmenter
o) 11 avslag, mikro, flint
p) 47 avslag, medio, flint
q) 6 avslag, makro, flint

Følgende funn er gjort av Svanhild og Dag Ivar Gundersen:

Område B 5

I sørskråningen i grustaket, mellom område B 3 og vegen.

a) 2 endeskrapere av flint, l. 3,8 cm og 5,6 cm
b) 2 flekker og 6 mikroflekker av flint
c) 7 uregelmessige kjerner av flint, st. mål 2,5-5,5 cm
d) 130 avslag av flint

Område B 6

I skogkanten nedenfor grustaket:
1 mulig økseemne av bergart, sterkt erodert overflate, l. 11,6 cm

Område B 7

I vestre del av åker ved veien sør for sandtaket:
2 skår av keramikk:
1 skår med mørk, glatt ytterside, grå innside, magret med kvartskorn, st. mål 3,1 cm, tykkelse 0,5 cm
1 skår av grovere gods, trolig spaltet, mørk ytterside, grågul innside, st. mål 2,7 cm. tykkelse 0,6 cm

KART OG TEGNINGER:

Utsnitt av M711: 1813 III, 1:50 000
Utsnitt av ØK-kart: CH 026-5-3, 1:5000
Kart fra registreringsrapporten med inntegnede funnområder
Område B 1: plantegning og prinsippskisser
Område B 2: plantegning og prinsippskisser

FOTOLISTE (fargedias)

1. utsikt fra grustaket mot SØ
2. område B 1 mot V, utgravning med Knut Paasche
3. " mot N
4. " rute 4 x 11 y mot N
5. samme
6. grustaket mot N, område B 2 på flaten innenfor kanten
7. grustaket mot N, område B 1 på flaten innenfor kanten
8. utgravning på B 1
9. samme
10. samme
11. to nøstvetøkser
12. Dag Ivar Gundersen med to nøstvetøkser han har funnet
13.-17 utgår
18. utgravning på B 1
19. område B 2 mot SØ
20. " rute ?
21. " mot SØ
22. område B 1 7x10y + 6x10y mot NNØ
23. samme
24. B 1, oversikt mot NNØ
25. utgår
26. område B 1, 4x11y mot NV (nedgravning = rot)
27. område B 1 7x 10y + 6x 10y mot NNØ
28. område B 1 6x 10y, profil mot NNØ
29. grustaket mot NØ, område B 3 på flaten innenfor kanten, i høyre del
30. samme, lengre mot Ø
31. som nr. 29
32. område B 1 6x 10y, profil mot NNØ
33. samme
34. område B 1, 7x 10y, 6x 10y, 5x 10y mot NNØ. En stor stein står på grensen, toppen er 10 cm under overflaten, bunnen 45-50 cm under overflaten i strandgrus

35. område B 4 mot N, markert ved Svanhild Gundersen og Dag Ivar Gundersen i bakgrunnen
36. samme mot S
37. område B 1, profil i 5x 10y og litt av 6x 10y mot SØ. Viser variasjon i jordsmonn, finere i N og grovere mellom steinene i S
38. område B 1 mot N

30.11.1995 Dil Gustafson

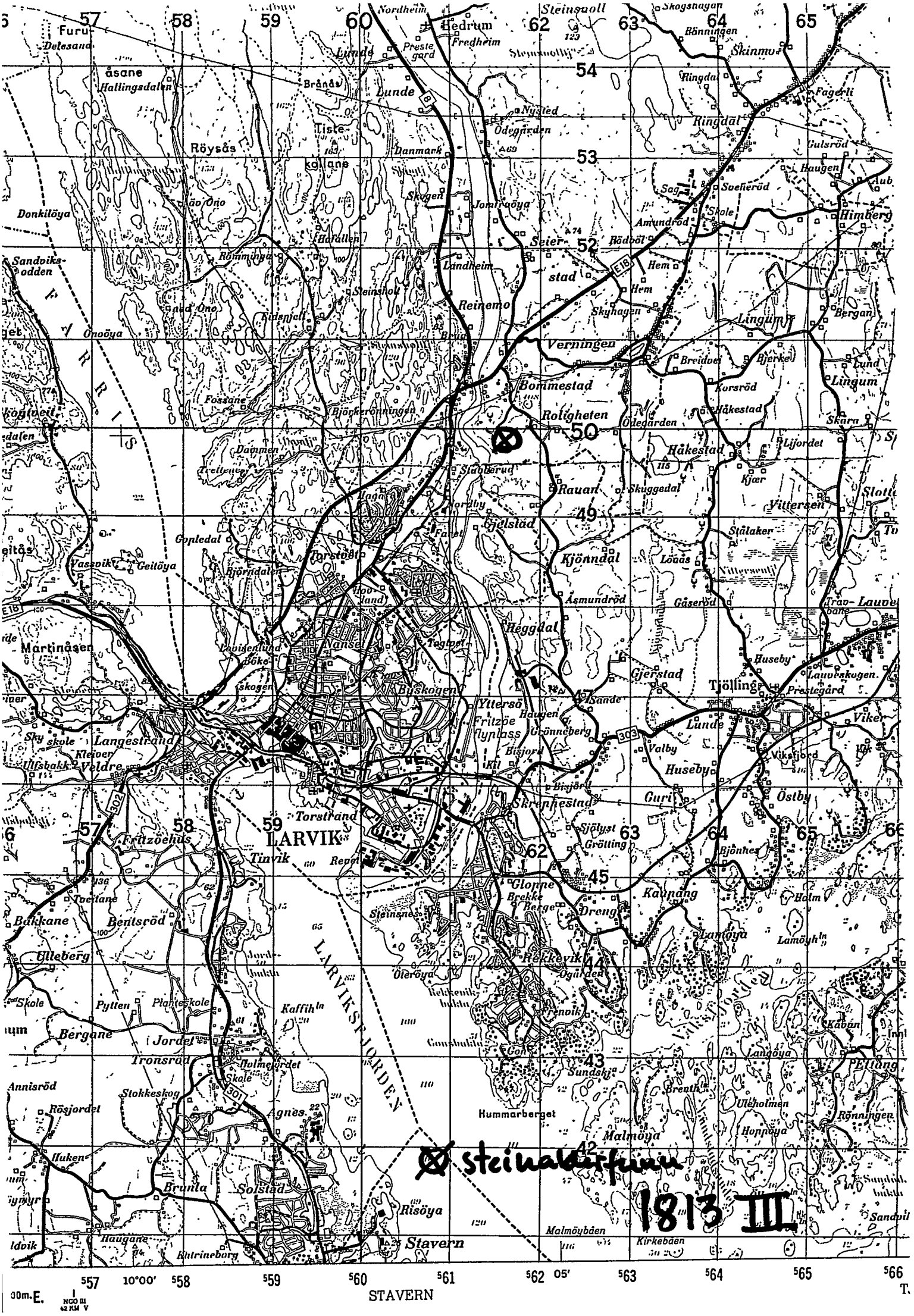
Hedrum
Lunde
Brånås
Röysås
Tiste-
kollane
Danmark
Skogen
Jomraöya
Nystad
Ödegården
Ringdal
Ringda
Fagerli
Gulsröd
Haugen
Sag
Svelleröd
Skole
Himberg
Amundrød
Bødøl
Hem
Seier-
stad
Landheim
Reinemo
Skyhagen
Lingum
Bergan
Verningen
Breidvei
Bjerkel
Lund
Korsröd
Bommestad
Rolligheten
Håkestad
Skura
Lijordet
Kjær
Vittersen
Rauan
Skuggedal
Stålaker
Kjönndal
Löväs
Åsmundrød
Gåseröd
Trav-
bane
Lauve
Hegdal
Huseby
Lauvskogen
Gjerstad
Tjøllingr
Prestegård
Viker
Viksfjord
Lunde
Valby
Huseby
Östby
Guri
Skrenhestad
Torstrand
LARVIK
Fritzöehus
Tinvik
Repal
Glomne
Kaunang
Dreng
Lamöya
Lamöyh
Rekkevik
Öteröya
Kaffih
Bakkane
Bentsröd
Ulleberg
Pytten
Plantesskole
Bergane
Jordet
Tronsröd
Holmejordet
Skole
Stokkeskog
Annisröd
Röjordet
Agnes
Hummarberget
Malmöya
Hopnöya
Ulleholmen
Rönningen
Brenthi
Sundskj
Langöya
Ellang
Kåbön
Iluken
Brunla
Solstad
Risöya
Stavern
Haugane
Kirkebåen
Malmöybåen
steinalderfunn
1813 III
LARVIKSFJORDEN
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
10°00'
05'
STAVERN
T.
E.
NGO III
42 KM V

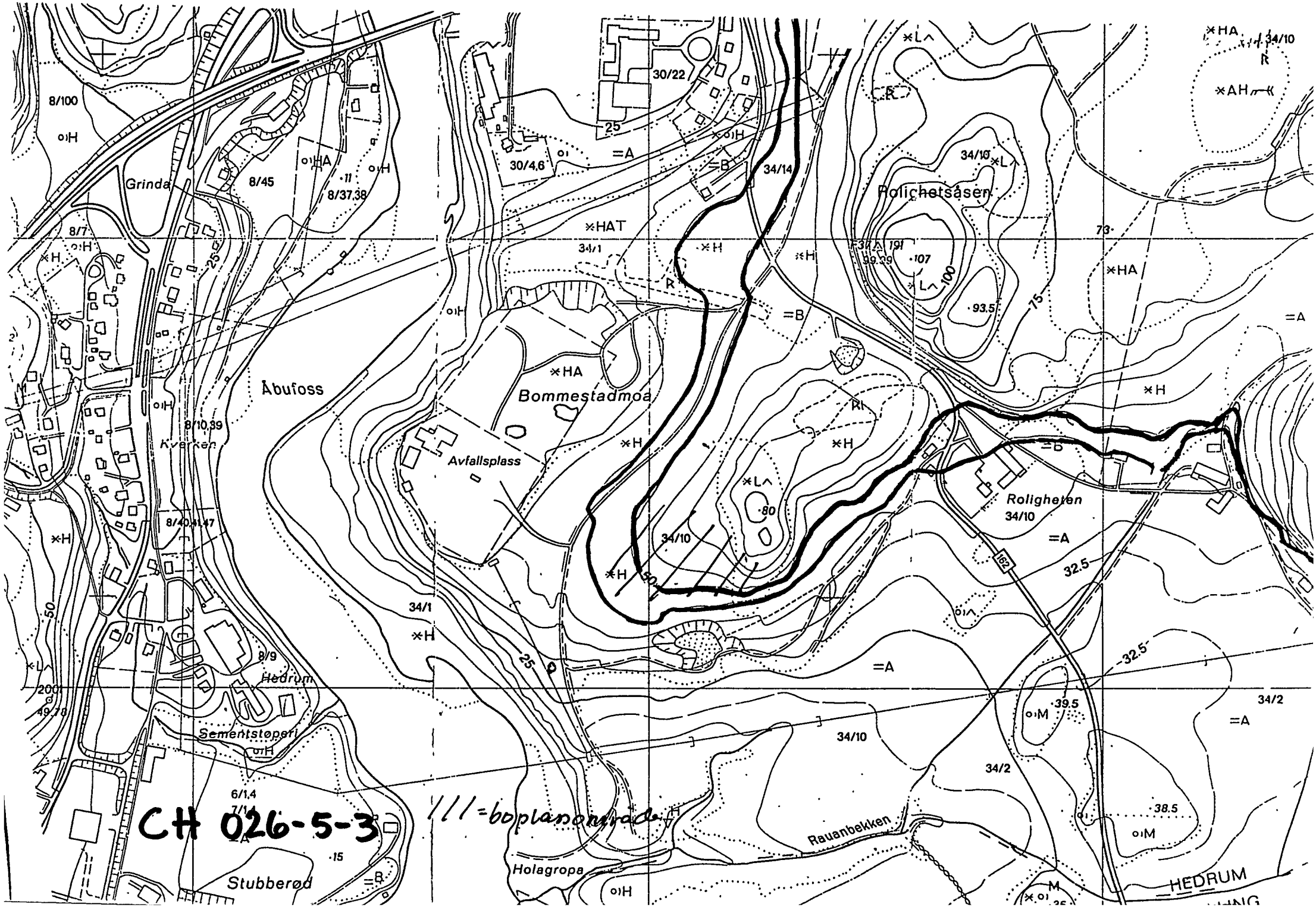
CH 026-5-3
/// = boplansområde
Grinda
Åbufoss
Kvernen
Avfallsplass
Bommestadmoa
Rolichetsåsen
Roligheten
Hedrum
Sementstøperi
Stubberød
Holagropa
Rauanbekken
HEDRUM
162
8/100
8/45
8/37,38
8/7
8/10,39
8/40,41,47
8/9
6/1.4
30/22
30/4,6
34/14
34/1
34/10
34/2
25
50
75
100
107
93.5
80
39.5
38.5
32.5
15

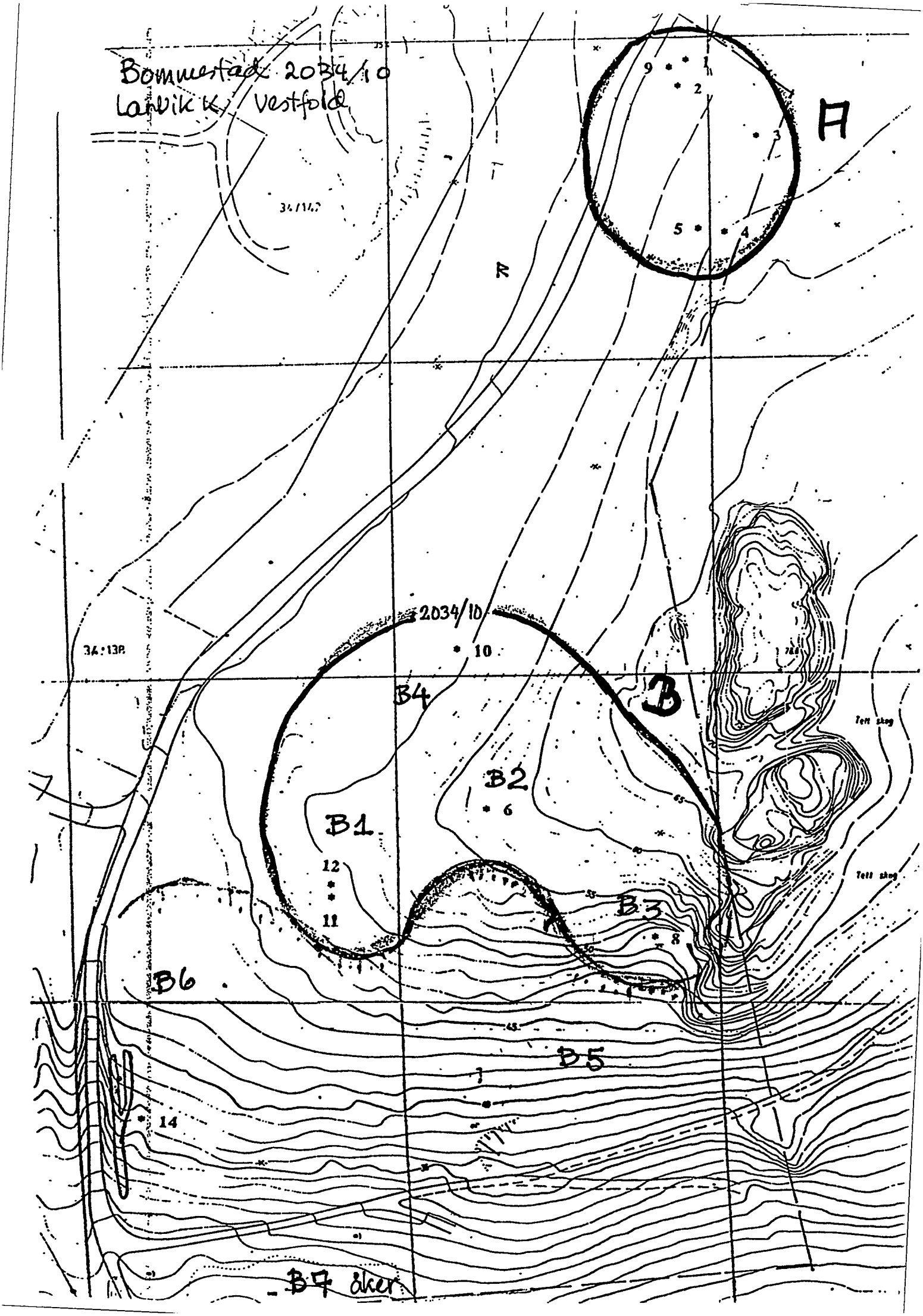
Bommestad 2034/10
Larvik k. Vestfold
A
9
1
2
3
5
4
R
2034/10
10
B4
B
B2
6
B1
12
11
B3
8
B6
B5
14
B7 åker
Tett skog
Tett skog

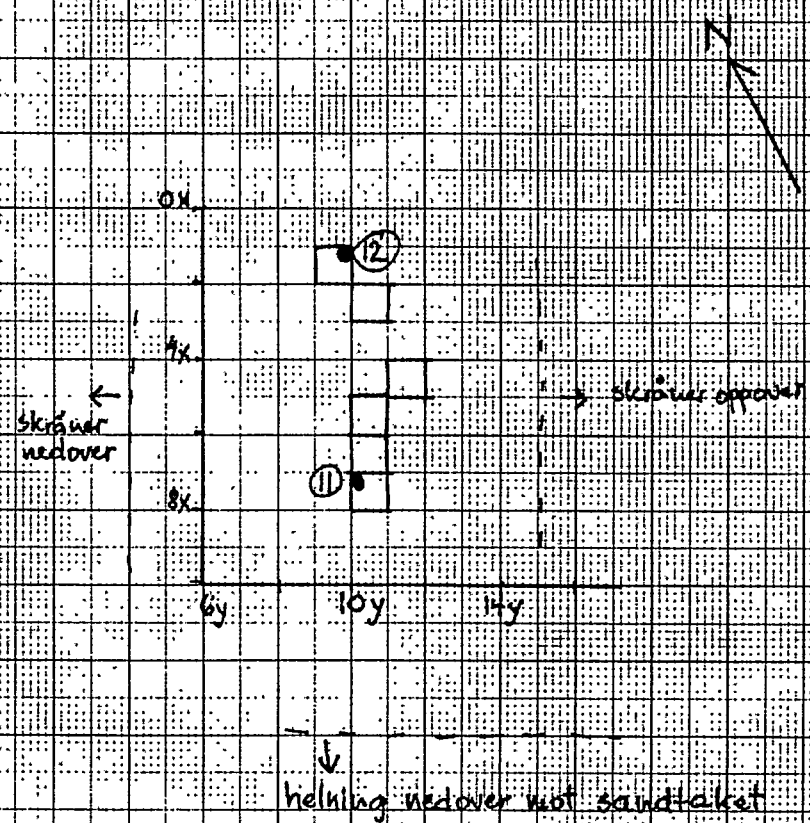

Roligheten as Bommestad gnr. 2034/10, Larvik k. Vestfold
Steinalderboplass
Område B1 (prøvestikk 11 og 12)
Plantegning
M: 1:200 2 m • (11) prøvestikk 1991
L. Gustafson juni 1993

Prinsippskisser

Område B 1

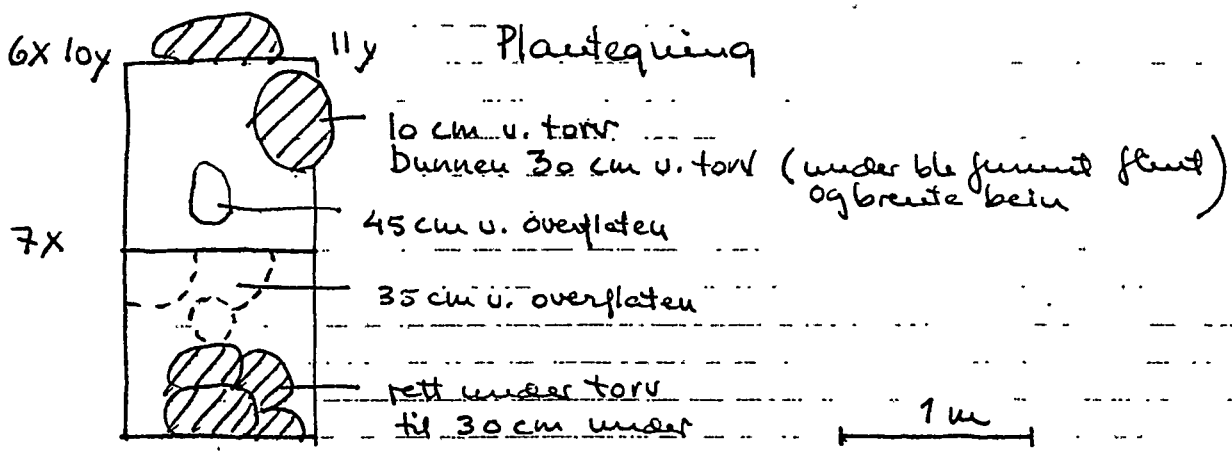

Profiltegning 6x10y

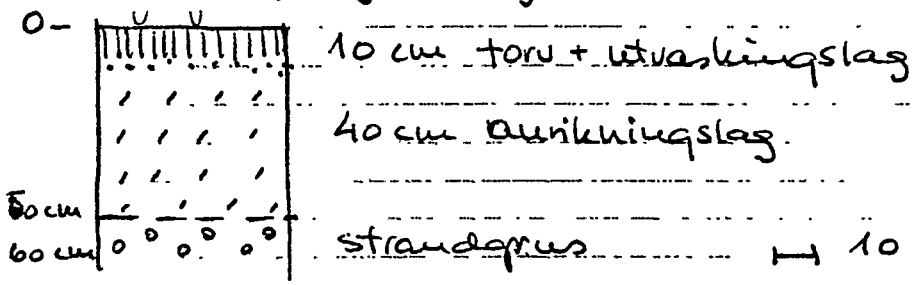

Profiltegning 6x10y mot NØ

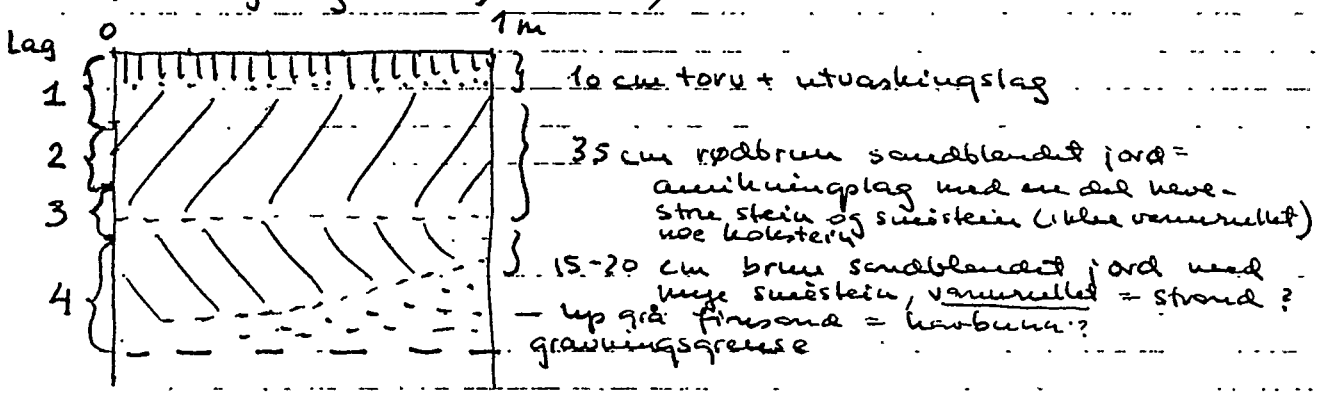

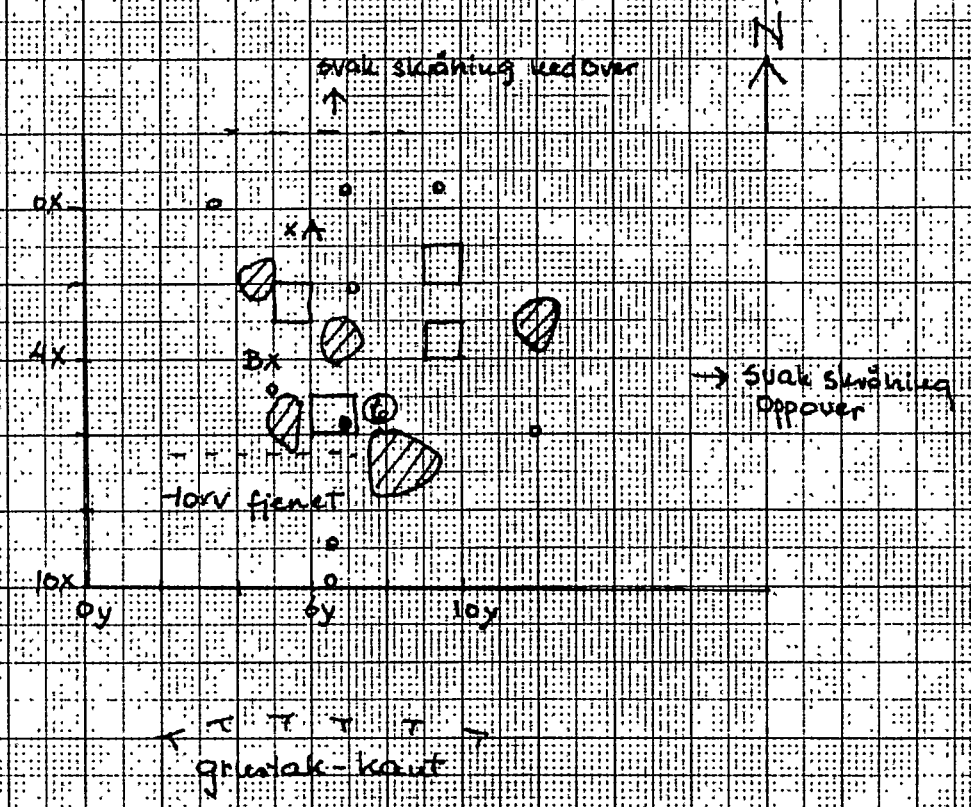

Steinaldersboplass
Område B2 (prøvestikk 6)

x prøvestikk 1993 med funn
o — " — uten funn

steinblokk
prøvestikk 1991

Prinsippskisser

Område B 2

Profiltegning 3x 9y

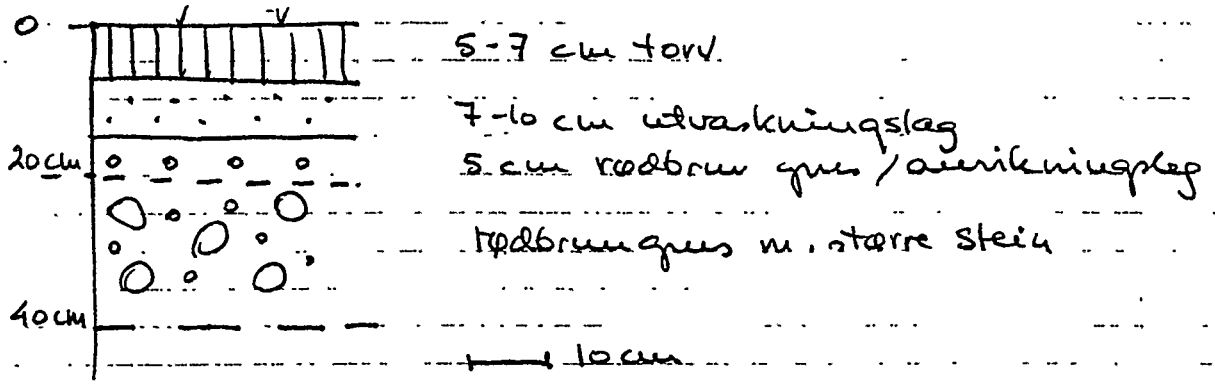

Profiltegning 1x 9y

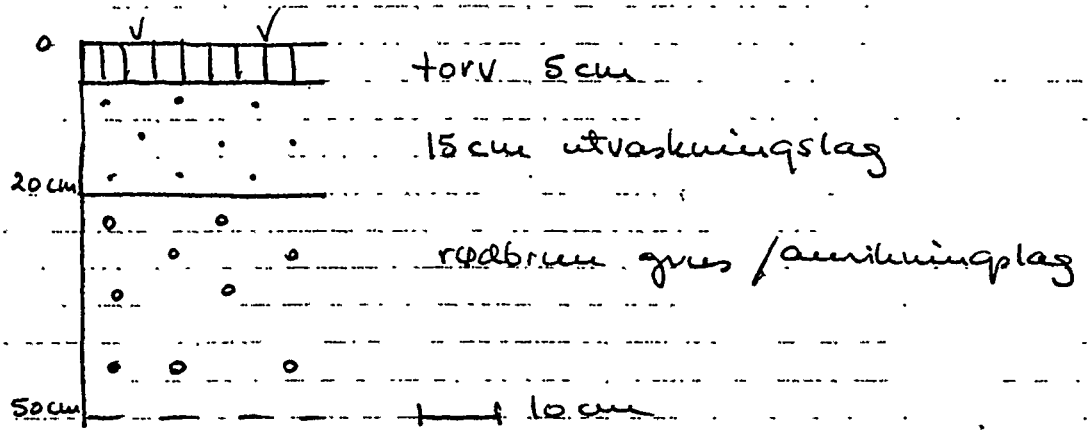

Koligheten av
Bonnestad
2034/10
Larvik k. Vestfold

Utgravning av
Steinaldersboplass
1993.
L. Gustafson

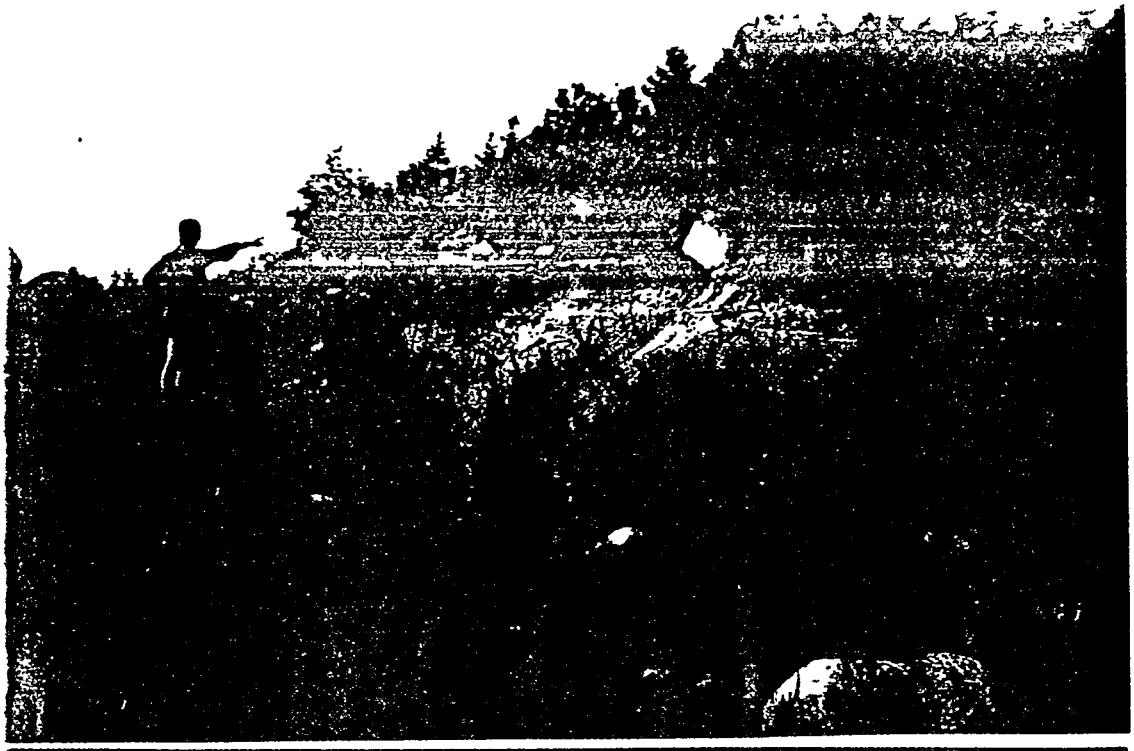

7. Gustaket mot N.
B 1 på flaten innenfor kanten

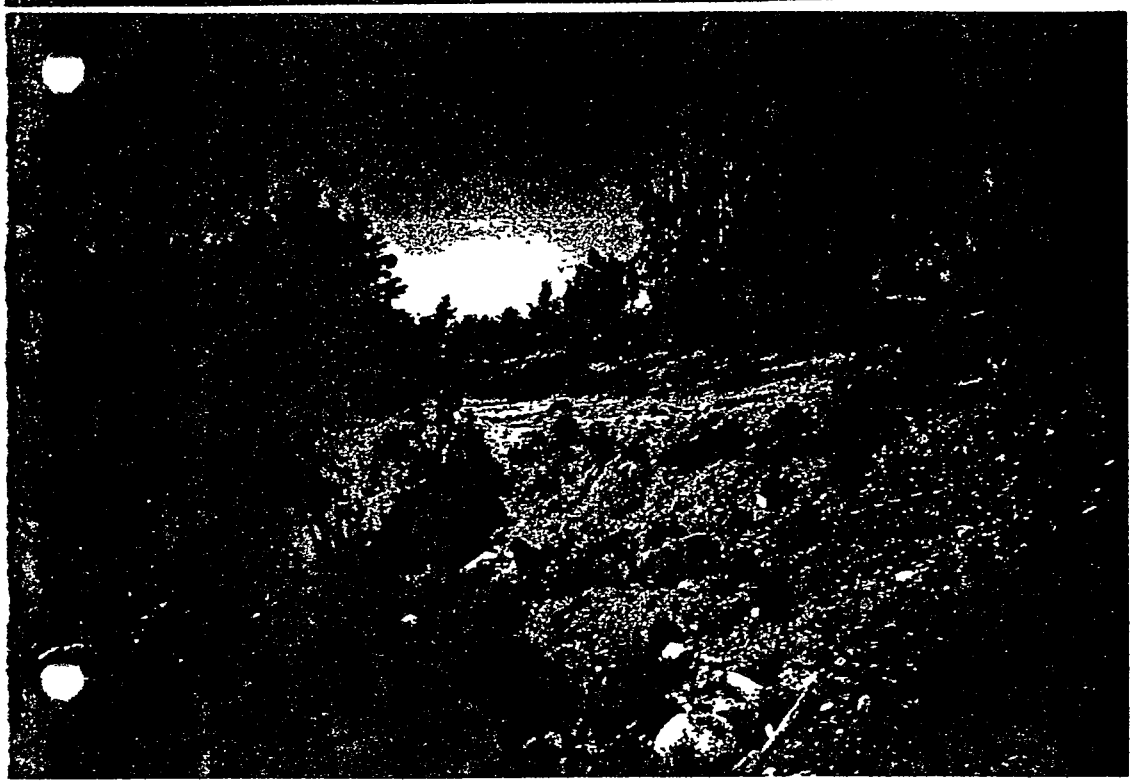

6. Gustaket mot N.
B2 på flaten innenfor kanten

31. Gustaket mot NØ
B 3 på flaten innenfor kanten i høyre del

Område B 1
under utgravning
med kvist Paasc
mot V.

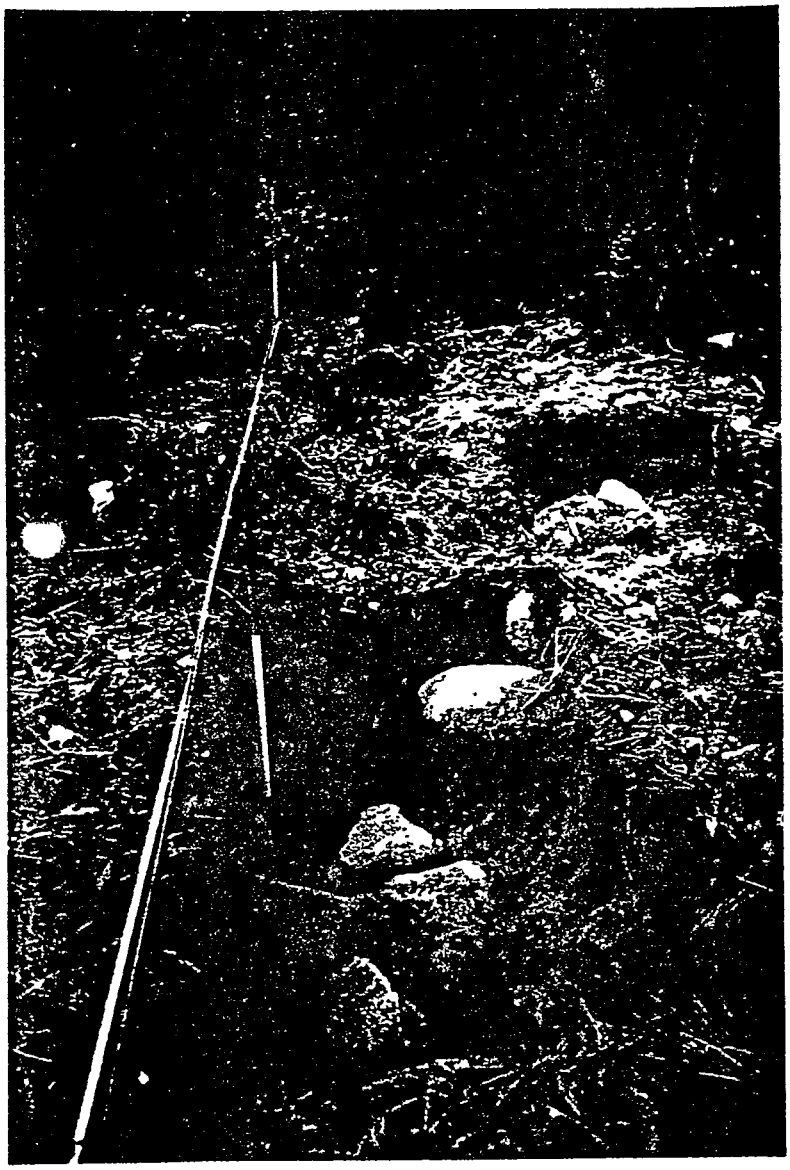

22. Område B 1 mot NNØ
7x loy g 6x loy i forgrunnen

33. Område B 1 6x loy, profil
mot NNØ

7. Område B 1, 7x loy og 6x loy mot NNØ

34. Område B 1. 7xloy, 6xloy og 5x loy mot NNØ

7. Område B 1. Profil i 5x loy og litt av 6x loy mot SØ. Viser variasjon i jorden, finere i N og grovere mellom

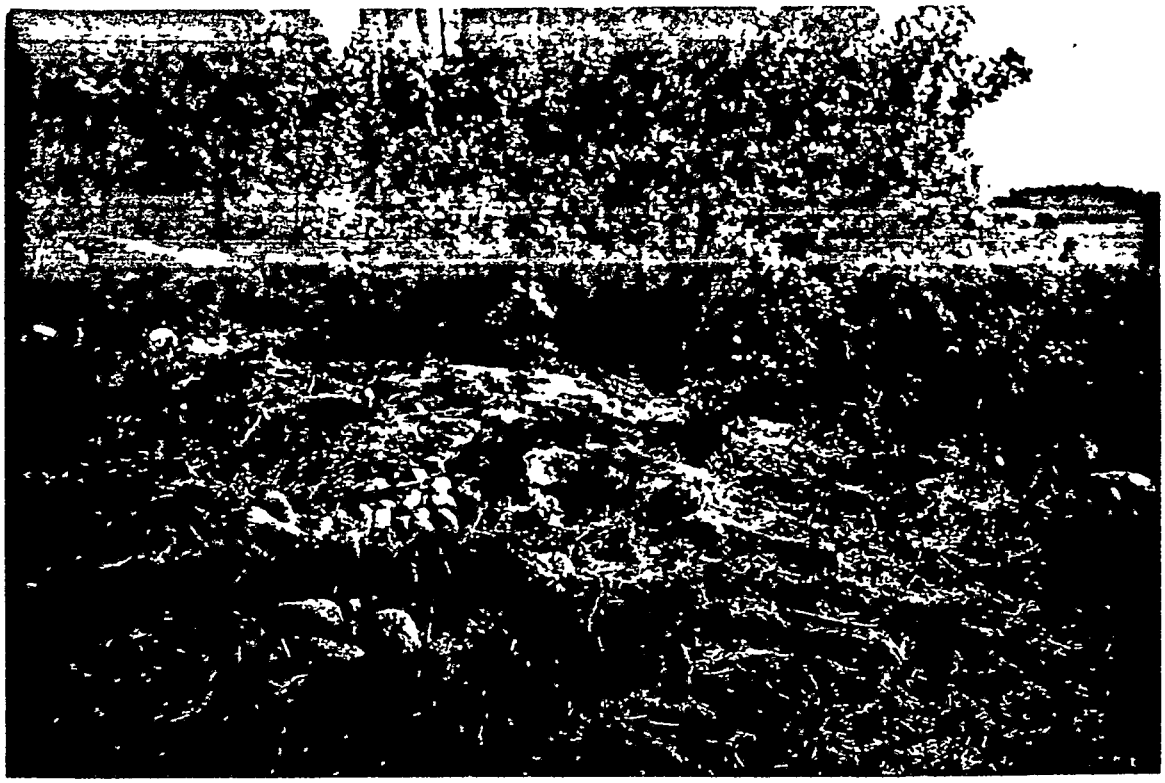

21. Område D 2 mot Sø

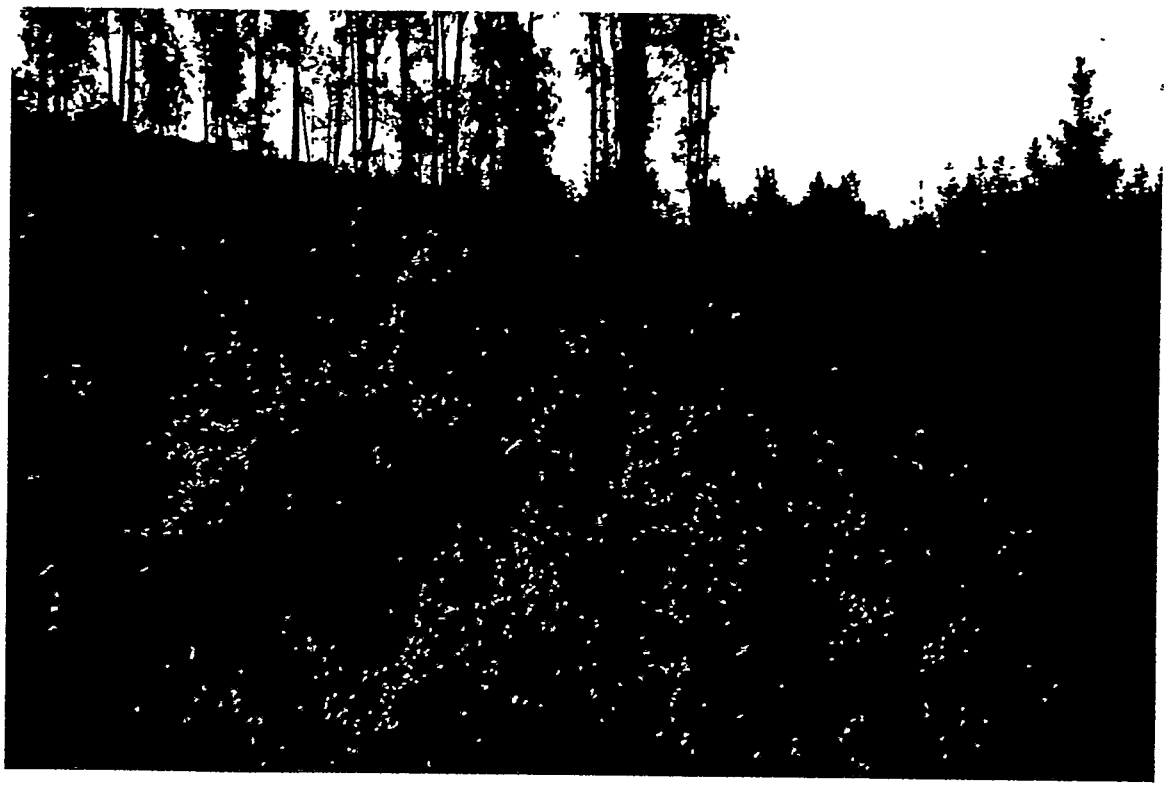

36. Område 4 markert ved Svanhild og Dag Ivar Gundersen i bakgrunnen.
Mot S

NORSKE ARGUS A-S
BYRÅET FOR AVISUTKLIPP
P.B. 1180, SENTRUM - 0107 OSLO 1
TLF 20 46 75

Utklipp fra:

Sandefjords Blad

Pol. tendens: Høyre

Opplag 1991: 15 197

2 JULI 1993

GRAVER: *Arkeolog Lill Gustafson leder utgravingene ved Bommestad.* FOTO: PER LANGEVEI

Steinalderen frem i dagen

7000 års steinalder-historie bringes frem i dagen ved Bommestad. To har arkeologer har allerede funnet adskillig avfallsflint fra redskapsproduksjon.

Sandefjords Blad. 2. juli 1993

BOPLASS: *Flintrester forteller arkelog Knut Paasche (fra venstre), Svanhild Gundersen og arkeolog Lill Gustafson om fangstfolk i steinalderen.*

7 000 år avdekket

Svanhild Gundersens våkne øyne til stor nytte for forskningen

Takket være Svanhild Gundersen og hennes familie avdekkes 7000 år gammel fangstkultur fra eldre steinalder i et grustak ved Bommestad. Hennes funn er meget interessante.

IVAR TOLLNES (TEKST)
PER LANGEVEI (FOTO)

Med våkne øyne har hun og familien fulgt nøye med i alle grøftekanter, ute på jorder og ved endringer i grustakene. I årenes løp er det blitt rundt 1 000 funn – alle levert til Universitetets Oldsaksamling.

Stor betydning

Funnenes betydning blir sterkt understreket av Oldsaksamlingens arkeologer. Blant annet har hun funnet tre flintøkser, andre typer av økser og fem-seks økser fra den såkalte Nøstvedt-kulturen i området. Det er også funnet slipeplater.

Svanhild Gundersen er ivrig med under de utgravinger Oldsaksamlingen foretar denne uken i et område ved Bommestad skole. Området eies av Johan Husabø, som ønsker å utvide sandtaket. Med årvåkne øyne følger Svanhild Gundersen de flintrester som kommer for dagen. I årenes løp har hun og familien gjort mange slike funn.

Medfødt interesse

Svanhild Gundersen har bodd ved Bommestad i 40 år. Hun kommer opprinnelig fra Lardal og forteller at hennes interesse for oldfunn er medfødt. Det ble funnet en del i Lardal. Og hennes sans for det jorden gjemmer var vakt. Siden har hun fulgt nøye med, registrert endringer i landskapet og samlet inn. Hele tiden er hun seg bevisst at graving ikke er tillatt for privatpersoner.

– Folk som Svanhild Gundersen er verdifulle og nyttige for oss, sier arkeolog Lill Gustafson.

– Uten hennes årvåkenhet ville steinalderbosettingen ved Bommestad trolig ikke vært oppdaget.

FØLGER MED: *Svanhild Gundersen (i forgrunne) følger godt med og har gjort en rekke oldfunn. Bak ses arkeologene Knut Paasche og Lill Gustafson.*

NORSKE ARGUS A-S
BYRÅET FOR AVISUTKLIPP
P.B. 1180, SENTRUM - 0107 OSLO 1
TLF. 20 46 75

Utklipp fra:

Sandefjords Blad

Pol. tendens: Høyre

Opplag 1991: 15 197

2 JULI 1993

Bosted for fangstfolk i steinalderen

Små flintrester viser at en høyde ved Roligheten nær Bommestad var bosted for fangstfolk i eldre steinalder. 50 meter over havet gir ganske sikker datering for 7000 år tilbake i tiden.

Arkeologene Lill Gustafson og Knut Paasche konstaterer at det meste de finner er avfall fra redskapsproduksjon.

Det gir inntrykk av at det har vært knapt med flint, og at den er utnyttet til siste flis.

Fjordarm

Lill Gustafson forteller at flinten ikke er spesielt god. Alt taler for at den er kommet fra Danmark, har festet seg til isflak som drev over havet til norske kyster.

Man regner med at fangstfolkene i steinalderen var nær tilknyttet sjøen. Deres bosteder bekrefter at landet har hevet seg.

Ved Bommestad var det for 7000 år siden en liten fjordarm. Alt taler for at det at det ble drevet fangst. Det var fiske og jakt på kobbe, sel og hval.

Nøstvedt-kulturen

I Vestfold er det gravd få boplasser fra eldre steinalder, men det er gjort funn av bein fra sel, hval og fisk.

Ved utgravingen ved Bommestad er det ikke gjort funn av økser, men tidligere øksefunn bekrefter tilknytningen til den såkalte Nøstvedt-kulturen. Det er heller ikke gjort funn av organisk materiale. Utgravingen blir foretatt etter at det tidligere er gjort en rekke stikkprøver i området.

Lill Gustafson understreker at det er viktig å holde de forskjellige tidsepoker fra hverandre. Det finnes også hauger fra jernalderen i området ved Bommestad, men dagens utgravinger gjelder steinalderen. Den omfatter to områder, det ene ligger noe høyere enn det annet. De mange flintrestene som finnes er så små at jordmassene må soldes. Ved det ene funnstedet er det oppdaget rester av kull. Det vil videnskapelig kunne tidsbestemmes.

ROLIGHETEN AV BOMMESTAD, GNR. 2034 BNR. 10, LARVIK KOMMUNE, VESTFOLD

Steinalderboplasser

C 39221-39224, lokalitet B 1-4, funn fra utgravning i 1993 i grustak ca 700 m SSV for husene på Roligheten, ca. 45-50 m o.h. C 39225, B 5, er samlet opp i sørskråningen av grustaket ved Svanhild og Dag-ivar Gundersen. C 39226 er funnet i skogkanten nedenfor grustaket av de samme.
Rapport i U.O. top.ark. ved Lil Gustafson

C 39221 a-j
B 1 (6 m2 gravet)

a) 16 bipolare kjerner av flint
b) 1 flekkefragment med retusj, av flint, l. 1,2 cm
c) 2 flekkefragmenter og 5 mikroflekker, delvis fragmenter, av flint
d) 700 avslag av flint
e) 2 deler av mulig slipeplate av skifrig bergart, st.mål 9 og 11,5 cm
f) 1 flekke og 1 avslag av bergkrystall
g) 62 avslag av bergart, mest diabas, noen få av rombeporfyr, ellers uidentifiserte bergarter, noen usikre
h) brente bein
i) kull
j) liten rund stein, vannrullet, diam. 2,6 cm

C 39222 a-h
B 2 (4 m2 gravet)

a) 2 bipolare kjerner av flint
b) 1 fragment av ryggflekke av flint
c) 23 mikroflekkefragmenter og 5 flekkefragmenter av flint
d) 591 avslag av flint
e) 1 avslag av bergkrystall
f) 6 avslag av bergart
g) 1 amboltstein av bergart, med et arr etter avslag og spor etter knakking, l. 12 cm
h) 1 liten vannrullet rund stein, d. 1,5 cm

C 39223 a-c
B 3 (overflatefunn ved prøvestikk 8)

a) 1 flekkefragment av flint
b) 21 avslag av flint
c) 1 økseemne av diabas, brukket, l.9 cm, 1 mulig økseemne av bergart, l. 10,5 cm

C 39224 a-q

B 4

a) bor av flint, l. 2 cm
b) stykke med skrå enderetusj av flint, l. 2,7 cm
c) 3 stykker med retusj av flint, st.mål 1,9-4,2 cm
d) 6 mikroflekkefragmenter av flint
e) 4 flekker/flekkefragmenter av flint
f) 1 flersidig kjerne med plattform av flint
g) 4 bipolare kjerner av flint
h) 240 avslag/mikro, flint, -10 mm
i) 477 avslag/medio, flint, 10-30 mm
j) 15 avslag/makro, flint, 30 mm-
k) 15 avslag av bergart, noen usikre, 8-25 mm
l) nøtteskall, kull, brente bein
m) 2 kjernefragmenter av flint, st.mål 2 og 2,9 cm.
n) 1 mikroflekke og 2 flekkefragmenter
o) 11 avslag, mikro, flint
p) 47 avslag, medio, flint
q) 6 avslag, makro, flint

a-l funnet ved utgravning av 1 m2, m-q overflatefunn fra åpne grusflekker i nærheten ved Svanhild og Dag-Ivar Gundersen, Bommestad, 3270 Larvik

C 39225 a-d

B 5

I sørskråningen i grustaket, mellom område B 3 og vegen.

a) 2 endeskrapere av flint, l. 3,8 cm og 5,6 cm
b) 2 flekker og 6 mikroflekker av flint
c) 7 uregelmessige kjerner av flint, st. mål 2,5-5,5 cm
d) 130 avslag av flint

Funnet av Svanhild og Dag-Ivar Gundersen, Bommestad, 3270 Larvik

C 39226
B 6

I skogkanten nedenfor grustaket:
1 mulig økseemne av bergart, sterkt erodert overflate, l. 11,6 cm
Funnet av Svanhild og Dag-Ivar Gundersen, Bommestad, 3270 Larvik

Roligheten av Bommestad, 2034/10, Larvik kommune, Vestfold

C 39227

2 skår av keramikk trolig fra jernalder.
1 skår med mørk, glatt ytterside, grå innside, magret med kvartskorn, st. mål 3,1 cm, tykkelse 0,5 cm
1 skår av grovere gods, trolig spaltet, mørk ytterside, grågul innside, st. mål 2,7 cm. tykkelse 0,6 cm

Funnet i vestre del av åker ved veien sør for sandtaket ca. 700 m SSV for husene på Roligheten:
Innlevert i forbindelse med utgravning av steinalderboplasser i 1993 ved Svanhild og Dag-Ivar Gundersen, Bommestad, 3270 Larvik
Rapport i top.ark ved Lil Gustafson